

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio septima. Vtrum B. Virgo meruerit de condigno esse mater Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

At vero loquendo de merito de congruo, fere o-
mnibus illis interrogationibus affirmatiue respon-
dendum est. Dico autem, fere, ut exipiam illos effe-
ctus gratiæ, qui in ipsis antiquis Patribus antecede-
bant eorum merita, ac erant principia talium meri-
torum: etenim illos mereri non poterant, etiam de
congruo, cum tamen etiam illi essent effectus meri-
torum Christi. Quocirca, ad singula in particulari
respondendo, primo concedendum est, meruisse de
congruo omnia merita Christi, tum in radice, me-
tendo incarnationem, quæ fuit illorum meritorum
radix, tum etiam in seipsis, quia non solum petere
poterant, ut veniret Christus, sed etiam ut sanaret
humanam naturam, quod non nisi suis meritis &
satisfactionibus effecturus erat. Non est autem ne-
cesse, ut in particulari mererent, quod Christus tot
ac tanta opera meritoria exerceret, aut quod per has
aut illas passionibus nos redimeret, quia non omnia
hæc illis erant reuelata, nec singula in particulari pe-
tebant, aut petere auderent, sine Dei speciali reuelatione
aut instinctu. Satis ergo est, quod in communi
merita Christi & satisfactiones postulerent, quibus
curari aut redimi possent. Probabile etiam est, illu-
stiores ex illis Patribus, qui notitiam de modo redem-
ptionis Christi habuerunt magis expressam &
distinctam, in particulari etiam meruisse, de congruo
Christi passionem & mortem, quia credebant, ita esse
à Deo nostram præordinatam redemptionem, ut
non nisi hac via perire possent, & ideo illam desiderabant
ac petebant, non ut erat malum Christi, sed ut
erat medium necessarium ad nostram redemptionem,
& beneficium generi humano præstandum. Vnde, sicut
nos pro illo suscepto gratias agimus, ita ipsi poterant
illud desiderare, petere, & consequenter etiam de congruo
promereri.

Secundo dicendum est, Patres antiquos meruisse
de congruo aliquos effectus generales meritorum
Christi, non immediate propter ipsorum meritum
efficientes, sed impetrando & merendo de congruo
Christi Domini aduentum, eiusque passionem, satis-
factiones & merita in ordine ad tales effectus: & sic
verum est, meruisse de congruo redemptionem ipsam
prout est generale remedium totius nature, & quan-
tenus per illam tollendum erat impedimentum to-
tius nature & ianuæ coeli aperienda: quia hoc maxi-
me postulabant, & ad hoc consequendum sese dis-
ponebant. Certum est autem non meruisse omnes
effectus particulares, quia vel non poterant, ut con-
stat de illis effectibus, qui in ipsis præcesserunt, ut me-
reri possent, quales sunt eorum sanctificatio, remis-
sio peccati, auxilia gratiæ ad ipsa meritoria opera ef-
ficienda. Vel certe quia non ordinabant sua opera ad
illos effectus, neque illos petebant, ut per se manifestum
est in multis innumeris effectibus gratiæ, qui in singulis
hominibus propter Christi meritum sunt. Quin
potius nec meruerunt quosdam effectus meritorum
Christi, qui non sunt generales ad totum humanum
genus, etiam si sunt generales in lege gratiæ, ut sunt
institutiones sacramentorum sanctificantium & si-
miles, quia vel de his non erit promissio expressæ fa-
cta, vel, etiam si de aliquibus esset facta reuelatio, ad
eos non pertinebat tales effectus postulare, aut ad il-
los se disponere, neque ad eos obtinendos sua opera
specialiter ordinabant.

Tertio dicendum est, Patres illos etiam de con-
gruo meruisse, ut Deus re ipsa exequeretur, quod fa-
cere statuerat, seu factum promiserat. Nam, licet
ex suppositione necessarium esset id fieri, quod Deus
facere decreuerat aut promiserat, nec necessarium
esset meritum, ut hoc esset infallibile, tamen Deus ipse,
qui hoc voluit ac promisit, simul ordinare po-
tuit, ut eius voluntas ac promissio per tale medium,
tale meritum ad effectum perueniret. Siue Deus
statuerit & ordinauerit illam dispositionem seu me-
ritum de congruo ut necessarium dispositionem, si-

Fr. Suarez Tom. I.

ne qua non faceret quod decreuerat, siue tantum eam
ordinauerit, veluti ad melius esse, & ad maiorem de-
centiam, de quo supra dictum est. An vero asseren-
dum sit, Patres illos formaliter meruisse beneficium
incarnationis & redemptionis, ut erat complemen-
tum diuinæ promissionis, vel tantum quasi mate-
rialiter meruisse rem illam, per quam implebatur di-
uina promissio, quæstio parui momenti mihi vide-
tur, & distinctio parum necessaria. Neque enim est cur
negetur utroque modo rem illam meruisse, quia non
solum possumus à Deo petere rem promissam quasi
materialiter, sed formaliter ut impleat, quod pro-
misit: possumus ergo illud ipsum de congruo mere-
ri. Eth enim Deus propter reuerentiam suam non
posset id non implere, hoc tamen non obstat, quo-
minus simpliciter liberè impleat, & consequenter
posset nostris operibus amplius inclinari, ad illud i-
psum implendum, sed hoc ut dixi, parum refert &
ad modum loquendi magis quam ad rem spectat.

Ad fundamenta secundæ opinionis, concedi-
mus omnes probationes prioris partis, probant e-
nim tertiam conclusionem nostram. Ad probatio-
nes vero secundæ partis iam declaratum est, quomo-
do intelligendum est, accelerationem incarnationis ca-
dere sub meritum sine mutatione diuinæ voluntatis.

Ad fundamentum tertiæ opinionis, iam est as-
signata differentia inter opera mere naturalia com-
parata ad ordinem gratiæ, & inter opera proceden-
tia à gratia sanctificante comparata ad vocationem hy-
potheticam. Augustini vero comparatio, seu propor-
tio sumpta ex lib. de prædest. sanct. in hoc expresse ab
ipso ponitur, quod sicut nullus sibi meretur etiam
de congruo, ut Christianus fiat: ita nec Christus sibi
meruit incarnationem: at vero, sicut vnus potest al-
teri mereri de congruo fidem, seu primam vocatio-
nem: ita potuerunt antiqui Patres mereri de congruo
Christi incarnationem. Neque contra hoc obstant tes-
timonia, in quibus incarnatio tribuitur gratiæ vel
misericordie Dei, quia meritum de congruo tunc
solum repugnat gratiæ, quando non fundatur in gra-
tia, quomodo procedit August. contra Pelagium, hoc
autem meritum antiquorum Patrum fundatur in
gratia, ut dictum est, imo & aliquo modo in incar-
natione ipsa: & ideo incarnatio simpliciter ex gratia
data est.

SECTIO VII.

*De Vtrum Beata Virgo meruerit de condigno esse mater
Dei.*

Hoc dubium proponitur hoc loco propter ex-
plicandam solutionem ad tertium D. Thom. in
artic. 11. & quia connexionem habet cum præceden-
tibus. Dixerunt ergo quidam B. Virginem meruisse
de condigno esse matrem Dei, & consequenter, ut in
ea, & ex ea Deus homo fieret, & nasceretur. Ita Gabr.
in 3. distinct. 4. quæst. 1. art. 3. dub. 3. Almain. q. 1. dub.
3. Maior quæst. 4. in fi. Abulen. Parado. 1. capit. 34. &
38. Fundamentum huius sententiæ sumi potest ex
variis sententiis Patrum, quos infra referam, asse-
rentium fuisse Virginem condignam matrem Dei.
Ex quo sic arguitur. Beata Virgo erat sancta, & se
disposuit condigne ad dignitatem matris Dei, ad
quam ex diuina ordinatione, & motione se dispo-
nebat, ergo concurrunt in hac dispositione omnia
necessaria ad meritum de condigno, scilicet gratia
ex parte personæ operantis, ordinatio diuina, &
proportio.

Alij dixerunt, meruisse B. Virginem de digno ma-
ternitatem diuinam licet non de condigno. Ita Mar-
fil. in 3. q. 5. a. 3. dub. 3. concl. 2. & 3. Bonau. d. 4. a. 2. q. 2. Bonauen.
vbi Ricard. art. 3. q. 1. idem dicit, quamuis addat hoc
meritum digni non distingui à merito de congruo:
nec multum dissentiunt Ricard. & Bonau. ut magis
ex di-

Gabr.
Almain.
Maior.
Abulen.

Marfil.
Bonauen.
Ricard.

Z

ex di-

D. Thom.
Soto,
Vega.

ex dicendis patebit. Reliqui ergo autores omnes simpliciter negant hoc meritum D. Tho. dicta solut. ad 3. d. 4. q. 3. a. 1. ad 6. & omnes Thomistæ, Sor. lib. 2. de iustit. q. 2. a. 3. Vega q. 4. de iustificat. a. 1.

Aduertendum est, aliud esse mereri de condigno formam, seu dignitatem aliquam, aliud vero mereri dispositionem in subiecto requisitam, vt digne, decenterq; recipiatur talem formam, vel dignitatem: possunt enim hæc duo separari, præsertim quando dispositio, & dignitas non sunt inter se necessario, & quasi Physice connexa, sed solum secundum quandam decentiam moralem, & proportionem, tunc enim fieri potest, vt licet aliquis sit digne dispositus ad formam, vel dignitatem suscipiendam, nihilominus illi ex iustitia non debeat, atq; adeo, vt neq; illam de condigno mereatur, hoc enim meritum, vel non est, vel si est, annexam habet obligationem iustitiæ, vt hunc suppono.

Virgo condigne disposita ut mater Dei affert. Ambrosius. Basil.

Dico ergo primo, Beatissima Virgo fuit condigne disposita, vt esset mater Dei. Ita docet Diuus Thom. hic, neque ab aliquo recte, & pie sentiente negari potest. Est enim communis Patrum sententia, Ambrosius lib. 2. de virginibus, parum post principium: Quid, inquit, in singulis maior qua digna fuit, ex qua filius Dei nasceretur. Basil. hom. de humana Christi generatione: Digna, inquit, Vnigeniti diuinitati coniungi, fuit: vbi tamen magis loquitur de carne Christi ex Mariæ sanguinibus formata, sed est eadem proportionalis ratio de Virgine, de cuius condigna dispositione multa etiam ibi loquitur, Chrysostom. hom. 49. in Genes. Quomodo, inquit, istud, quoniam virum non cognosco? Atqui propter hoc ipsum fieret: nam si cognouisset virum, non fuisset habita digna, vt huic ministerio deservires. Epiphanius. hæres. 78. circa principium: Quomodo audens impetere impollutam Virginem, qua digna scilicet est habitaculum fieri filij Dei, & electa ex multis milibus, quo vas, & habitaculum dignum esset, &c. vbi de hac dignitate multa persequitur Damascenus libro quarto capite decimoquinto Mariam, Sanctum, admirabile, ac summo Deo dignum templum appellat. Bernardus. sermo. 1. de assumpt. Nec in teris locus dignior videri Virginis templo, in quo filium Dei Maria suscepit, nec in cælis regali solio, in quo Mariam filius eius sublimauit: & serm. 4. Qua vel angelica puritas virginitati illi audeat comparari, qua digna fuit Spiritus sancti sacrarium fieri, & habitaculum filij Dei? & serm. de Natiuit. Mariæ, Plena est gratia, & adhuc gratiam inuenit, digna prorsus inuenire, quod querit. Ecclesia denique in quadam oratione de Virgine sic ait: Vt dignum inuenit habitaculum esset, mereretur, &c. & alibi, Quo sola digna fuit portare Regem calorum, & Dominum. Ratio vero per se nota est, quia ad diuinam sapientiam, & bonitatem spectabat, conuenienter, digneque ordinare, ac disponere personam cui talem dignitatem conferebat, & seipsum in verum, ac proprium filium præbebat. Nisi forte se quis putet impossibile esse tali dignitati condignam dispositionem inuenire. Sed nunc non loquimur de æqualitate dispositionis cum dignitate matris, de qua suo loco dicemus, sed de proportionem, & conuenientia secundum rerum capacitatem, & ordinem diuinæ providentiæ, sicut Christus homo dicitur plenus gratia, & veritate, tanquam Vnigenitus & humanitas eius dicitur ornata donis gratiæ, digna Deo, cui erat vnita.

Chrysost.

Epiphanius.

Damascenus. Bernardus.

Dico secundo, Beatissima Virgo consecuta est hanc dispositionem, partim ex sola diuina gratia eam præueniente, partim per opera sua, & merita de condigno. Hæc conclusio facile probatur, notando hanc condignam dispositionem matris Dei multa comprehendisse, seu ex variis donis gratiæ constatam fuisse. Primum omnium fuit habitualis gratia, & eximia sanctitas, qua præuenta fuit à primo instanti conceptionis sue cum omnibus donis, & habitibus infusis, & hæc illi gratis data est absolute loquendo: nam si dicamus illam fuisse sanctificatam per pro-

priam dispositionem, atq; adeo meruisse de congruo illam sanctificationem, tamen ad eam dispositionem præueniri debuit omnino gratis, eximia quadam, & excitante gratia, & adiuuante. Secundo, huc accedit singularia quadam priuilegia perpetuæ innocentie, carentie fomitis, & similibus, quæ in primâ sanctificatione omnino gratis ei collata sunt, quamuis postea in decursu vite suæ ad conseruationem, & executionem eorum, scilicet perpetuæ innocentie, aut virginitalis, suis actibus cooperata fuerit. Tertio, cõsiderari potest augmentum gratiæ, & virtutum, quas vsque ad conceptionem filij consecuta est, quo magis, ac magis quotidie disponebatur, & hoc adeptæ est suis meritis de condigno, vt per se constat: nisi forte gratiam aliquam est consecuta veluti ex opere operato, vel (vt melius loquamur) præter meritum proprium in aliquo sacramento antiquæ legis, illo scilicet, quo iustificabantur scemine ab originali, sic ut masculi circumcissione, quod nihil attiner ad proprium. Quarto ad complendam hanc dispositionem cooperata est Beata Virgo aliquibus actibus suis, præcipue illo, quo vltimū assensum præbuit Angelo, vt mater Dei fieret, & hanc dispositionem non proprie meruit, sed effecit illam libera sua voluntate, diuina gratia singulariter excitata, & adiuta: & ex hac explicatione etiam probata manet conclusio, cuius breuis ratio intelligi potest: quia non potuit Beata Virgo suis tantum viribus mereri totum gratiarum cumulum, qui ad dignitatem Dei matris requireretur: erat enim inferioris naturæ, & de se obnoxia originali culpe, debuit ergo gratis multis gratiis præueniri, quibus acceptis per sua opera, & merita etiam de condigno potuit cooperari ad complendam hanc condignam dispositionem, & hoc ipsum ad perfectionem illius dispositionis pertinebat.

Vnde iuxta hanc conclusionem, nonnulla Sanctorum dicta recte intelliguntur, nam propter eam, quæ gratis illi donata sunt, dicit Hieronymus. dialog. 1. contra Pelag. circa medium: Aduerte, quod beatam se sic dicas non proprio merito, atque virtute, sed Dei in se habitantis clementia. Bernardus. serm. de Natiuit. Mariæ colum. 2. Querant alij meritum, hos inuenire gratiam studemus. Maria non pretendit meritum, sed gratiam querit. Fulgentius. de Incarnat. & grat. cap. 7. in initio inquit: Ipsum Deum hominem factum, non humani meritis, sed concepti, nascensque ex ea summi Dei dignitate promeruit: vbi etiam excludit humana merita, sine gratia scilicet facta, & ideo diuinam dignitatem adiungit, & merita ex illa profecta. Vnde Aug. serm. 10. de Natiuit. qui est 14. de tempore. Talis eligitur Virgo, quantum haberet meritum, vt Dei filium in se susciperet: & Greg. lib. 1. Reg. cap. 1. Incomparabilibus illustrata meritis, Dei Vnigeniti, in quo recumberet, sacrum præparauit uterum Petr. Damianus ser. 2. de assumptione: Singularis eius sanctitas, & gratia hoc promeruit, quod susceptione Dei singulariter indicata est digna.

Dico tertio, Beata Virgo non meruit de condigno esse mater Dei. Hæc sententia est comunior inter Theologos, & fundamentum eius sumi debet ex prima ratione D. Tho. a. 1. nam gratia creata, & opera, quæ ab illa manant, natura sua solum tendunt ad consummationem ipsius gratiæ, vsque ad consecutionem beatitudinis, quam respiciunt, vt condignum, & proportionatum præmium) sed hæc proportio est requisita, quasi ex natura rei ad meritum de condigno.

Dices. Posset tamen hoc suppleri per diuinam ordinationem, opera autem Virginis ordinata sunt ad hunc finem, vt digno modo consequeretur esse mater Dei. Responderetur, aliud est querere, an Beata Virgo potuerit mereri de condigno hanc dignitatem de potentia absoluta loquendo, aliud an ex vi intrinsecæ ipsius gratiæ, & quasi ex natura ipsius gratiæ, atq; adeo ex lege ordinaria possit esse hoc meritum, loquendo de potentia absoluta (quidquid alij sentiant)

Hieronymus.

Bernardus.

Fulgentius.

Augustinus.

Gregorius.

Petrus Damianus.

Virgo non meruit de condigno dignitatem matris.

Responsio.

giant) ego non dubito, quin possit intercedere hoc meritum de condigno, si intercederet pactum, seu promissio de tali premio conferendo, hoc, vel illud operanti: quia quamvis opera gratia creata, ex natura sua non tendant ad hoc premium; tamen re vera habere possunt valorem sufficientem & dignitatem proportionatam tali premio, nam hæc dignitas matris non est tam infinita, sicut ipsa unio hypostatice; imò aliquibus videtur minoris æstimationis moralis, quam filiatio adoptiva, ut indicatur ab August. lib. de sancta virginitate; ergo si Deus faceret illam promissionem sub conditione operis, interueniret in eo merito vera ratio iustitiæ; esset ergo de condigno; neque enim est essentialiter huic merito, ut opus, in quo fundatur, ex natura sua tendat in premium; sed sufficit quæcunque proportio, & condignitas in æstimatione morali suppositis aliis conditionibus, & præsertim illa promissio, & lege, quod etiam in humanis premiis, seu brauiis videre est, & latius tractatur in materia de merito. Sed licet hoc sit possibile de potentia absoluta; tamen non est conaturalis ipsi gratiæ, & operibus eius, & ideo secundum legem ordinarii meriti procedentia ab hac gratia non ordinantur ad hoc premium, neque illis facta est hæc promissio: non est ergo hoc asserendum de B. Virgine, nisi speciale pactum, vel promissio illi facta ostendatur: nulla vero talis est; nam licet in Scriptura sæpe facta sit reuelatio absoluta, quod Beata Virgo futura esset mater Dei; ut Isai. 7. & 11. & alias; tamen, quod hoc sit promissum sub conditione aliquis operis nullibi ostendi potest. Et confirmatur, quia Abraham facta est expressior promissio, Genes. 12. *Benedicentur in te omnes cognationes terræ*, & cap. 15. 17. & 22. David etiam est facta Psalm. 131. *Iurauit Dominus, &c.* & illi Sancti suo modo sefe condigne disposuerunt, ut essent condigni progenitores Christi; & tamen nullus audebit dicere eos meruisse de condigno, ut ex illis Christum descenderet: quia est bonum alterius ordinis, ad quod gratia natura sua non ordinatur, & quodam modo est infinitum bonum excedens proportionem meriti puræ creaturæ. Confirmatur secundo, quia quod aliqua gratia, vel opera eius ordinantur à Deo, ut sint, seu efficiant cōuenientem dispositionem ad aliquam dignitatem, non satis est, ut talia opera sint meritoria de condigno illius dignitatis, quia etiam Ioannes Baptista prædictus sæpe fuerat futurus præcursor Domini, Isai. 40. & Malach. 3. ut exponitur Ioannis 1. & Matth. 11. & ille præueniens est magna gratia, ut dignum ministerium illud impleverit, & postea ipse per propria merita ab illa gratia procedentia, veluti consummavit condignam dispositionem requisitam in præcursore Christi; & tamen nullus dicit meruisse de condigno hæc dignitatem. Simile argumentum sumitur ex D. Petro, qui etiam fuit electus, ut primus Christi Vicarius & supremus pastor Ecclesiæ constitueretur, & ad hoc munus magnam gratiam suscepit, tanquam cōuenientem dispositionem, quam ipse propriis etiam actibus perfecit; & consummavit, ut sumitur ex illo Ioan. 21. *Simon Ioannis diliges me?* & nihilominus dici non potest illum de condigno meruisse Ecclesiæ primatum. Et ratio horum omnium est, quia hæc dispositio, quamuis sit ex ordinatione diuina; non tamen est per modum proprii meriti, & præmij, quia non supponit promissionem sub conditione operis, in qua fundetur, & consequenter, neque inducit rationem iustitiæ, quam dicit meritum de condigno. Solum ergo est hæc ordinatio per modum cuiusdam cōuenientis prouidentia aptantis, & disponentis vnquamque rem ad eum finem, ad quem ordinatur. Confirmatur tertio, quia merita Virginis habuerunt condignum premium gratiæ, & gloriæ; ergo non respondebat illis etiam de condigno aliquid nullo modo per se ordinatum ad gratiam, &

Fr. Suarez. Tom. 1.

gloriam; maternitas autem diuina est alterius, omnino rationis, & per se connexa non est cum gratia; & gloria, ergo. Et ex hoc retorqueri potest contra Gabrielem argumentum, quo ipse vtitur. Sic enim arguit. Beata Virgo meruit de condigno aliquid excellentiæ maternitatis diuina, ergo & ipsam maternitatem, quæ consequentia inuoluitur per se, & formaliter, quia in iis, quæ sunt diuersarum rationum, potest aliqua facultas in id, quod est perfectius, quamuis non possit in id, quod est minus perfectum, ut in simili materia patet, nam potest quis mereri de condigno augmentum gratiæ, & non scientiæ, licet illud sit maius. Sed præter hoc retorquetur argumentum, quia maius quid est hoc totum simul gloria & maternitas diuina, quam gloria sola, ergo licet B. Virgo meruerit gloriam, non inde fit, ut meruerit vtrumque; imò quia meritum Virginis erat finitum, illi respondebat vnus ad æquatum, & condignum premium ex iustitia; hoc autem fuit gratia, & gloria, ergo.

Ad fundamentum primæ sententiæ iam responsum est, de fuisse operibus Virginis promissionem pactum, & connaturalem proportionem cum diuina maternitate, & diuinam ordinationem non esse eiusdem rationis respectu omnium operum; sed alia esse ad modum dispositionis, & aliam per modum meriti, & hanc in operibus Virginis fuisse priori modo, & non posteriori: quæ vero ratione hi modi differant, iam explicatum est. Ad alios auctores ponentes meritum de digno, non est, quod respondeamus, nam fortasse in modo loquendi differunt ab iis qui ponunt meritum de congruo, ut sequenti sectione dicemus. Et quia ut ex materia de merito constat, in re nullum est medium inter meritum de congruo, & de condigno. Si enim inducit obligationem iustitiæ, & habet meritum proportionem æqualitatis cum premio, est meritum de condigno, si vero hæc desint, erit meritum de congruo, si tamen aliquid meritum sit.

Sed quæret aliquis primo quæ certitudine tenendum sit beatam Virginem non meruisse de condigno maternitatem diuinam. Quidam existimant ita certum, ut contrariam sententiam tanquam erroneam, vel temerariam damnent, propter quod Scriptura semper in solam diuinam gratiam, & beatitudinem refert beneficium incarnationis, & promissionem Christi, non tantum secundum se simpliciter, sed etiam ut venturi ex semine Abraham, ut constat ex ad Rom. 3. & 4. nam eadem est ratio de Christo, ut nascitur ex vtero Virginis. Respondetur tamen conclusionem à nobis positam, esse quidem magis probabilem, & simpliciter veram, contrariam vero sententiam nulla nota esse dignam, præterquam minoris probabilitatis, & falsitatis, quia neque ex Scriptura, vel Patribus conuincitur satis potest, imò non est omnino aliena à modo loquendi Patrum, & eam tenent auctores graves, non sine probabili coniectura. Illa vero testimonia ex epistola ad Romanos sumpta primo solum inducuntur à paritate rationis, cum tamen hæc facile negari possit, quia multo fuerunt excellentiora gratia, & opera Virginis, quam Abraham, David, & aliorum. Deinde ex illis locis potissimum probatur, electionem Abraham, & illius populi fuisse, ex diuina gratia, an vero supposita electione, & prima gratia intercesserit aliquid meritum in executione diuinæ promissionis, hoc ex illis locis neque definiri potest, nec satis improbari.

Vltimo hic quæri potest, an potuerit Beata Virgo mereri de condigno maternitatem diuinam, non merendo de condigno incarnationem. Videtur enim hoc posterius in illo priori includi necessario, nam si Beata Virgo meruit de condigno, ut esset mater Dei, ergo, ut Deus ex illa homo fieret, ergo, ut homo fieret, vel aliter, meruit esse mater Dei, ergo

Z 2 & Chri-

& Christum Deum hominem in rerum natura producere, ergo meruit, & hoc compositum Christus Deus homo, in rerum natura esset. In contrarium vero est, quia supra diximus, potuisse Virginem de potentia saltem absoluta mereri de condigno vere ac proprie, id est, cum vera equalitate, ac iustitia maternitatem diuinam, negauimus autem prius, puram creaturam posse hoc modo mereri incarnationem, ergo meritum incarnationis non includitur necessario in merito maternitatis diuinæ. Deinde, maternitas diuina est dignitas distincta ab vnione hypostatice illaque inferior, ergo potest cadere sub aliquo merito, sub quo illa non cadit.

Respon.

Respondetur ergo, dupliciter posse intelligi hoc meritum, primo absolute, & simpliciter sine ulla suppositione, & hoc modo necessario tale meritum includit meritum incarnationis, quia si beata Virgo suis meritis posset ex iustitia obligare Deum, ut ex illa fieret homo, & hoc absolute, & nulla facta suppositione, necessario deberet illum obligare, ut heret homo, quia hoc in illo continetur: unde si non supponitur ante meritum, necesse est, ut per ipsum meritum efficiatur: & ideo existimo non esse possibile puram creaturam, ut recte probat argumentum supra factum. Secundo potest intelligi hoc meritum solum quasi sub conditione, seu facta suppositione, quod Deus sit futurus homo, & hoc modo praescindi potest meritum maternitatis, à merito incarnationis, quia praesupponit illam futuram, & aliunde potest meritum habere æqualitatem cum illa dignitate precise sumpta, & non cum incarnatione, ut bene etiam probat argumentum factum: Et potest exemplo declarari, nam si Princeps venturus ad ciuitatem sit, & ciuis aliquis impetret, ac mereatur, ut potius in suam quam alterius domum diuertat, recte intelligitur, non mereri aduentum simpliciter, & nihilominus mereri circumstantiam, quæ illum necessario praesupponit.

SECTIO VIII.

Virum saltem de congruo meruerit Beata Virgo dignitatem matris Dei.

Lus.

RATIO dubij esse potest, quia soli gratia, & beneuolentia diuinæ tribui solet à patribus, Beata Virginem potius, quam aliam feminam sibi in matrem delegisse, quod ipsamet Virgo confessa est, Luc. 1. dicens. *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, & Quia fecit mihi magna qui potens est, &c.*

Resolutio tamen est facilis, distinguendo (ut supra in simili fecimus) prædestinationem seu electionem Virginis ad eam dignitatem, à dignitate ipsa, seu ab illius consecutione.

Dico ergo primo. Beata Virgo non meruit etiam de congruo, ut prædestinaretur, seu eligeretur in Dei matrem. Hanc censeo esse certam, eamque propterea Theologos omnes supponere potius, quam disputare. Et probari potest ex omnibus adductis in sectione sexta, quidquid enim meriti fuit in Beata Virgine, duxit originem ab hac electione supposuitque illam, quia ipsa prima gratia Virginis, ex qua omne meritum secutum est, ex hac electione processit, idem enim tanta, & tam excellens gratia, tamque maturo tempore illi data est, ut esset accommodata dignitati matris ad quam erat electa. Quin potius ipsamet electio ad gloriam in Virgine supposuit electionem ad dignitatem matris, quia Beata Virgo non prius electa est ad gloriam, quam ad tantam, & tam excellentem gloriam, ad hanc autem fuit electa, quia decebat matrem Dei supra omnes puras creaturas in excelsis gloriæ throno collocari, ut infra suo

A loco probabitur, ergo cum non potuerit mereri de congruo electionem suam ad tantam gloriam (ut nunc suppono) multo minus potuit mereri electionem suam ad diuinam maternitatem.

Potest vero contra hoc obijci dictum Ambrosij epistola 82. aliquantulum à principio, Quid, inquit, loquar, quanta sit virginitatis gloria, qua meruit à Christo eligi, ut esset etiam corporale Dei templum? Respondetur, vel ut late verbo eligendi ad significandum potius ipsum usum, vel executionem, quam ipsam internam electionem per modum intentionis, vel certe Ambrosium ibi non agere proprie de merito, quia Deus amauit eam in matre sua. Itaque non elegit Mariam in matrem, quia virgo futura, sed potius elegit eam, ut esset virgo, quia puritas virginitatis Dei matrem in primis decebat.

Dico secundo, Meruit de congruo Beata Virgo, ut esset mater Dei. Hæc conclusio recipitur ab omnibus Theologis supra citatis, quam Clichtou. libro secundo, de veneratione sanctorum, bene his verbis Dei, expressit, Meruit esse digna, & idonea, Dei munere, & sua dispositione, & sumitur ex dictis sanctorum præcedenti sectione citatis, & præterea ex Augustino libro de natura, & gratia, capite tricesimo sexto, Concipere meruit, & parere, &c. idem libro de sancta virginitate, & Gregorius primo Regum capite primo, Meritorum verticem usque ad solium diuinitatis erexit, licet hæc verba alium possint habere sensum. Hieronymus tomo primo, epistola vicessima secunda, de custodia virginitatis fere in fine, Proponit tibi Mariam, quæ tanta exiuit puritas, ut mater Domini esse mereatur. Anselmus de laudibus Virginis, capite octauo, Sanctissima puritas, & purissima sanctitas pectoris eius, omnis creatura puritatem, & sanctitatem transcendens incomparabili sublimitate hoc promeruit, ut reparatrix perditis orbis plenissime fieret. Idem Eusebius Emisen. homilia in feriam quartam, post Dominicam tertiam Aduentus, Petrus Damianus, sermone 3. de Natiuitate Mariæ, Petrus Chrysostomus, sermone 143. Diuus Maxent. dialog. 1. capite decimo quarto, in fine, tomo sexto, Bibliothecæ sanctæ. Fide plena, inquit, Deum concipere meruit, licet enim nomen meriti interdum improprie sumatur, ut significat congruitatem quandam vel dignitatem, vel necessitatem, quo modo dicitur, Felix culpa, quæ tantum meruit habere redemptorem, & gemitus infantis dicantur promereri Dei misericordiam à Cypriano. libro tertio, epistola octaua, tamen cum tribuitur personæ sanctæ, & sanctis operibus eius, propriam habet significationem. Vbi tandem notandum est singulare dictum Bernardini Senensis, sermone 51. ait enim, Virginem eo actu, quo consensit Angelo nuncianti, plus meruisse, quam omnes Angelos, & homines omnibus suis actibus, quod non videtur alia ratione verum, nisi quia illo meruit maternitatem: unde intelligitur hoc meritum maxime fuisse positum in illo actu, qui fuit veluti vltima dispositio ad illam formam, quæ cum esset proportionata, & à persona grata, erat meritoria saltem de congruo: & hinc sumitur ratio conclusionis, quia Beatissima Virgo per suos actus dignissime se disposuit, ut Filium Dei in suo utero susceperet, ergo per eos saltem de congruo meruit illam conceptionem. Confirmatur primo, quia supposita Dei ordinatione de sumenda carne ex muliere, ex nulla alia poterat ita congruenter, supposita illius dispositione. Confirmatur secundo, quia Abraham meruit saltem de congruo, ut Christus ex illo descenderet iuxta illud Genes. 22. Quia fecisti rem hanc &c. Ergo & Beata Virgo, nam licet modus, quo